

แก่นพรหมจรรย์

๑๑ มกราคม ๒๕๕๕

อ.สุภีร์ ทุมทอง

แก่นแห่งพรหมจรรย์

ภิกษุทั้งหลาย ดังพรรณนามาจะนี้ พรหมจรรย์นี้ จึงมิใช่มีลาภสักการะ
และความสรรเสริญเป็นอนิสงส์ (ผลที่มุ่งหมาย) มิใช่มีความสมบูรณ์
แห่งศีลเป็นอนิสงส์ มิใช่มีความสมบูรณ์แห่งสมาธิเป็นอนิสงส์
มิใช่มีญาณทัสสนะเป็นอนิสงส์ แต่พรหมจรรย์นี้
มีเจโตวิมุตติอันไม่กำเริบเป็นเป้าหมาย เป็นแก่น เป็นที่สุด
ม.มู. ๑๒/๓๑๑ มหาสารโปกมสูตร

แก่นแห่งพรหมจรรย์

ภิกษุทั้งหลาย กุลบุตรบางคนในโลกนี้มีศรัทธาออกจากเรือนบวชเป็น
บรรพชิตด้วยคิดว่า “เราเป็นผู้ถูกชาติ ชรามรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์
โทมนัส และอุปายาสครอบงำแล้ว ถูกความทุกข์ครอบงำ มีความทุกข์อยู่
เฉพาะหน้าแล้ว ทำอย่างไร การทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้จะพึงมีได้”
เขาบวชแล้วอย่างนั้น ทำลาภสักการะและความสรรเสริญให้เกิดขึ้น

เพราะลาภสักการะและความสรรเสริญนั้น เขาจึงไม่ปลื้มใจและมีความรู้สึก
ยังไม่สมหวัง เพราะลาภสักการะและความสรรเสริญนั้น เขาจึงไม่ยกตน
ไม่ข่มผู้อื่น เพราะลาภสักการะและความสรรเสริญนั้น เขาจึงไม่มัวเมา
ไม่ลืมหืมตา และไม่ประมาท

ม.มู. ๑๒/๓๑๑ มหาสารโฆปมสูตร

แก่นแห่งพรหมจรรย์

เมื่อไม่ประมาทยอมทำความสมบูรณ์แห่งศีลให้สำเร็จ เพราะความสมบูรณ์แห่งศีลนั้น เขาจึงปลื้มใจ แต่มีความรู้สึกยังไม่สมหวัง เพราะความสมบูรณ์แห่งศีลนั้น เขาจึงไม่ยกตน ไม่ข่มผู้อื่น เพราะความสมบูรณ์แห่งศีลนั้น เขาจึงไม่มัวเมา ไม่ลืมหืมตา และไม่ประมาท เมื่อไม่ประมาทยอมทำความสมบูรณ์แห่งสมาธิให้สำเร็จ เพราะความสมบูรณ์แห่งสมาธินั้น เขาจึงปลื้มใจ แต่มีความรู้สึกยังไม่สมหวัง เพราะความสมบูรณ์แห่งสมาธินั้น เขาจึงไม่ยกตน ไม่ข่มผู้อื่น เพราะความสมบูรณ์แห่งสมาธินั้น เขาจึงไม่มัวเมา ไม่ลืมหืมตา และไม่ประมาท

ม.มู. ๑๒/๓๑๑ มหาสารโรรปมสูตร

แก่นแห่งพรหมจรรย์

เมื่อไม่ประมาท ย่อมทำญาณทัสสนะให้สำเร็จ เพราะญาณทัสสนะนั้น
เขาจึงปลื้มใจ แต่มีความรู้สึกยังไม่สมหวัง เพราะญาณทัสสนะนั้น
เขาจึงไม่ยกตน ไม่ข่มผู้อื่น เพราะญาณทัสสนะนั้น เขาจึงไม่มัวเมา
ไม่ลืมหืมตา และไม่ประมาท เมื่อไม่ประมาทย่อมทำอสมยวิโมกข์ให้สำเร็จ
เป็นไปไม่ได้เลยที่ภิกษุผู้นั้นจะพึงเสื่อมจากอสมยวิมุตตินั้น

ม.มู. ๑๒/๓๑๑ มหาสารโอบมสูตร

แก่นแห่งพรหมจรรย์

ภิกษุทั้งหลาย บุรุษผู้ต้องการแก่นไม้ เทียวเสาะแสวงหาแก่นไม้อยู่
เมื่อมีต้นไม้ใหญ่ซึ่งมีแก่นยืนต้นอยู่ รู้แก่นไม้ว่า “แก่นไม้” จึงตัดนำไป
บุรุษผู้มีตาคี เห็นเขาแล้วจะพึงกล่าวอย่างนี้ว่า “ท่านผู้นี้ รู้จักแก่นไม้
กระพี้ เปลือก สะเก็ด กิ่งและใบ แท้จริง ท่านผู้นี้ผู้ต้องการแก่นไม้
เทียวเสาะแสวงหาแก่นไม้อยู่ เมื่อมีต้นไม้ใหญ่ซึ่งมีแก่นยืนต้นอยู่
รู้แก่นไม้ว่า “แก่นไม้” จึงตัดนำไป และกิจที่เขาจะต้องใช้แก่นไม้ทำ
จักสำเร็จประโยชน์แก่เขา

ม.มฺว. ๑๒/๓๑๑ มหาสารูปมสูตร

แก่นแห่งพรหมจรรย์

๑. ลากสักการะและความสรรเสริญ เป็น กิ่งและใบแห่งพรหมจรรย์
 ๒. ความสมบูรณ์แห่งศีล เป็น สะเก็ดแห่งพรหมจรรย์
 ๓. ความสมบูรณ์แห่งสมาธิ เป็น เปลือกแห่งพรหมจรรย์
 ๔. ญาณทัสสนะ เป็น กระจังแห่งพรหมจรรย์
 ๕. เจโตวิมุตติอันไม่กำเริบ เป็น แก่นแห่งพรหมจรรย์
- ม.มู. ๑๒/๓๑๑ มหาสารูปมสูตร

ธรรมทั้งปวง

๑. ธรรมทั้งปวงมีฉันทะเป็นมูล
๒. ธรรมทั้งปวงมีมโนการเป็นต้นกำเนิด
๓. ธรรมทั้งปวงมีผัสสะเป็นเหตุเกิด
๔. ธรรมทั้งปวงมีเวทนาเป็นที่ชุมนุม
๕. ธรรมทั้งปวงมีสมาธิเป็นประมุข
๖. ธรรมทั้งปวงมีสติเป็นใหญ่
๗. ธรรมทั้งปวงมีปัญญาเป็นยอดยิ่ง
๘. ธรรมทั้งปวงมีวิมุตติเป็นแก่น
๙. ธรรมทั้งปวงมีอมตะเป็นที่หยั่งลง
๑๐. ธรรมทั้งปวงมีนิพพานเป็นที่สุด

ธรรมวินัย

ธรรมวินัยนี้มีรสเดียว คือ วิมุตติรส

เหมือนมหาสมุทรมีรสเดียว คือ รสเค็ม

การที่ธรรมวินัยนี้มีรสเดียว คือ วิมุตติรส นี้เป็นธรรมที่น่าอัศจรรย์
ไม่เคยปรากฏประการที่ ๖ ในธรรมวินัยนี้ ที่ภิกษุทั้งหลายพบเห็นแล้ว
ต่างพากันยินดีในธรรมวินัยนี้

อ.อรรถก. ๒๓/๑๕ ปหาราทสูตร

ธรรมที่ควรกระทำให้แจ้ง

ธรรมที่ควรกำหนดรู้ด้วยปัญญาอันยิ่ง เป็นอย่างไร
ควรจะตอบว่า “อุปาทานชั้น ๕” คือ (๑) รูปอุปาทานชั้น
(๒) เวทนอุปาทานชั้น (๓) สัตตอุปาทานชั้น
(๔) สังขารอุปาทานชั้น (๕) วิญญาณอุปาทานชั้น

ธรรมที่ควรละด้วยปัญญาอันยิ่ง เป็นอย่างไร คือ (๑) อวิชชา (๒) ภวตัณหา

ธรรมที่ควรเจริญด้วยปัญญาอันยิ่ง เป็นอย่างไร คือ (๑) สมณะ (๒) วิปัสสนา

ธรรมที่ควรทำให้แจ้งด้วยปัญญาอันยิ่ง เป็นอย่างไร

คือ (๑) วิชชา (๒) วิมุตติ

ม.อ. ๑๔/๔๓๑ สพายตนวิภังคสูตร

ผลแห่งกรรมภาคปฏิบัติ

การคบสัตบุรุษที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้การฟังสัทธรรมบริบูรณ์
การฟังสัทธรรมที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้ศรัทธาบริบูรณ์
ศรัทธาที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้การมนสิการโดยแยกกายบริบูรณ์
การมนสิการโดยแยกกายที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้สติสัมปชัญญะบริบูรณ์
สติสัมปชัญญะที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้ความสำรวมอินทรีย์บริบูรณ์
ความสำรวมอินทรีย์ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้สุจริต ๓ บริบูรณ์
สุจริต ๓ ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้สติปัญญา ๔ บริบูรณ์
สติปัญญา ๔ ที่บริบูรณ์ ย่อมทำให้โพชฌงค์ ๗ บริบูรณ์
โพชฌงค์ ๗ ที่บริบูรณ์ **ย่อมทำให้วิชาและวิมุตติบริบูรณ์**
วิชาและวิมุตตินี้มีอาหารอย่างนี้และบริบูรณ์อย่างนี้

สวัสดีครับ

